

Badanie potrzeb OzN – wyniki analiz ilościowych

Wyniki sondaży ankietowych wskazują że:

1. w ogólnym zarysie osoby z dysfunkcjami zdrowotnymi preferują podobne formy spędzania czasu wolnego jak turyści z innych środowisk (także ze środowisk osób pełnosprawnych). Przeważają zainteresowania poznawcze (zwiedzanie), preferencje towarzyskie (wyjazdy w celu odwiedzin) i typ podróży kulinarnych. Turystów niepełnosprawnych interesuje zarówno turystyka aktywna (dostosowana do indywidualnych możliwości fizyczno-kondycyjnych; ciekawostką jest fakt, że w grupie ankietowanych osób był niewidomy żeglarz uprawiający rejsy dalekomorskie i oceaniczne), wyjazdy wypoczynkowe, jak i edukacyjna oferta turystyki. Natomiast turystyka zdrowotna i turnusy rehabilitacyjne wskazywane były najczęściej jako ważna, ale nie jako pierwszorzędna potrzeba.

2. ogólnie rzecz biorąc niepełnosprawni turyści najchętniej podróżują z osobami, z którymi łączy ich mocna więź emocjonalna lub trwała znajomość (rodzina, przyjaciele) i raczej niechętnie wyjeżdżają w grupie z większym udziałem osób obcych lub z osobami, z którymi nie łączy ich zażyłość (np. koledzy z pracy). Zaznaczyła się także niewielka grupa osób, która akceptuje wyjazdy samotne. Osoby niewidome korzystają najczęściej z transportu publicznego, choć poziom krytyki odnośnie jego dostosowania jest bardzo duży. Respondenci z dysfunkcjami ruchu i/lub słuchu wykorzystują także transport własny. Sporo osób przyznawało się także do uprawiania pieszych wycieczek.

3. w turystyce osób niepełnosprawnych dużą rolę odgrywa zaufanie do osób bliskich i do znajomych. Jest to także główne zaufane źródło pozyskiwania informacji turystycznej: zarówno funkcjonalnej (tj. jak dojechać? gdzie spać? czy teren jest dostępny?) jak i informacji poznawczej (np. co zwiedzać?). Duże znaczenie w tym zakresie mają także media, a zwłaszcza programy krajoznawcze w telewizji i w radio oraz informacje z „pierwszej ręki” na podróżniczych forach społecznościowych.

4. jeśli chodzi o czas trwania wyjazdów turystycznych to w deklaracjach niepełnosprawnych turystów dominują podróże tygodniowe, a w dalszej kolejności – krótkie 2-3-dniowe wycieczki oraz wyjazdy weekendowe. Jednocześnie respondenci wskazują, że gdyby było to możliwe chcieliby wyjeżdżać na dłużej – np. na minimum dwa tygodnie. Najczęściej wskazywanym terminem wyjazdów był okres letni, a potem jesienny i wiosenny. Pomijano jednak terminy sezonu wysokiego powodując się zbyt dużym zatłoczeniem popularnych destynacji turystycznych. Zgłaszano chęć udziału w co najmniej kilku wyjazdach w ciągu roku.

5. Pytanie o najbardziej istotne dla niepełnosprawnych turystów kwestie związane z organizacją i przebiegiem podróży turystycznych przyniosło bardzo interesujący układ odpowiedzi, potwierdzający obraz niepełnosprawnego turysty jako kogoś, kto chce pełnoprawnie uprawiać turystykę. Wprawdzie respondenci na pierwszym miejscu swoich potrzeb wskazywali dostępność komunikacyjną i konieczność przystosowania środków transportu, to jednak równie silnie wybrzmiały potrzeby stricte turystyczne: potrzeba godziwych warunków wypoczynku zapewniających spokój oraz komfort zakwaterowania i aprowizacji, potrzeby poznawcze i edukacyjne, potrzeby społecznego kontaktu zarówno z

innymi turystami, jak i miejscowymi mieszkańcami. W tym kontekście znamienne jest to, że niektórzy respondenci pomijali w swoich wypowiedziach potrzeby wynikające z dysfunkcji, koncentrując swoją odpowiedź na zainteresowaniach turystycznych. Bynajmniej nie oznacza to tego, że potrzeby wynikające z dysfunkcji traktowane są przez część niepełnosprawnych respondentów jako drugorzędne. W poczuciu bycia pełnoprawnym turystą koncentrują się oni raczej na istocie turystyki, a niedoskonałości przystosowania przestrzeni turystycznej do ograniczeń niepełnosprawności traktują jako stan, na który w danym momencie nie mają wpływu i niejednokrotnie próbują we własnym znaleźć sposób na zaspokojenie swoich zainteresowań turystycznych - mimo barier.